

Luonnos 15.2.2018

Luonnos hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laeiksi elohopeasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen täytäntöönpanoon liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kemikaalilakia, jätelakia, ympäristönsuojelulakia, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia ja rikoslakia siten, että niissä säädettäisiin elohopeasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen täytäntöönpanon edellyttämistä toimista, kuten valvontaviranomaisista, toimivaltaisista viranomaisista ja asetuksen velvoitteiden rikkomisesta aiheutuvista rangaistuksista. Kemikaalilakiin ja jätelakiin tehtäisiin myös teknislouhteisia tarkistuksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA JA EHDOTETUT MUUTOKSET	5
2.1 Voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö.....	5
2.2 Esityksen keskeiset ehdotukset	6
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	8
4 ASIAN VALMISTELU	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	9
1.1 Laki kemikaalilain muuttamisesta.....	9
1.2 Laki jätelain muuttamisesta	10
1.3 Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	11
1.4 Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta.....	11
5 luku. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ohjaus ja valvonta.....	11
1.5 Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	12
1.6 Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta	12
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	12
3 VOIMAANTULO	13
LAKIEHDOTUKSET	14
1. Laki kemikaalilain muuttamisesta	14
2. Laki jätelain muuttamisesta	16
3. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	19
4. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta.....	21
5. Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	22
6. Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta	24

LIITE	25
RINNAKKAISTEKSTIT	25
1. Laki kemikaalilain muuttamisesta	25
2. Laki jätelain muuttamisesta	28
3. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta	33
4. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta	36
5. Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta	37

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Elohopeaa koskeva Minamatan yleissopimus hyväksyttiin lokakuussa 2013. Yleissopimuksen on allekirjoittanut 128 valtiota ja ratifioinut toistaiseksi 88 valtiota. Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 16 päivänä elokuuta 2017, ja Suomen osalta 30 päivänä elokuuta 2017.

Yleissopimuksessa otetaan huomioon elohopean koko elinkaari tavoitteena suojella ihmisten terveyttä ja ympäristöä. Sopimus on Suomelle ja arktisille maille erityisen tärkeä, koska elohopea on kaukokulkeutuva ja napa-alueille kertyvä myrkyllinen aine. Yleissopimuksessa asetetaan rajoituksia uuden elohopean tuotannolle ja kansainväliselle kaupalle, kielletään monien erilaisten lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden valmistus, tuonti ja vienti, määrätään kielloista tai toimintaolosuhteista monia sellaisia valmistusprosesseja varten, joissa käytetään elohopeaa, ja kehoitetaan välttämään elohopean uusia käyttötapoja tuotteissa ja valmistusprosesseissa. Lisäksi yleissopimuksessa määrätään toimenpiteistä, joita on toteutettava pienimuotoisesta kullankaivusta ja merkittävistä teollisuustoiminnoista peräisin olevien elohopeapäästöjen vähentämiseksi muun muassa käyttämällä parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa. Siinä edellytetään myös, että elohopeajätteen varastointi ja käsittely hoidetaan ympäristön kannalta kestävällä tavalla.

Elohopeasta ja asetuksen N:o 1102/2008 kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/852, jäljempänä *elohopea-asetus*, toimeenpantiin Minamatan yleissopimus Euroopan unionissa ja se on siten osa elohopean haittoja vähentäviä kansainvälisiä toimia. Samalla kumottiin aiemmin EU:ssa voimassa ollut metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisuudesta varastoinnista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 1102/2008, jäljempänä *elohopean vientikieltoasetus*.

Elohopea-asetuksella kumotun elohopean vientikieltoasetuksen tavoitteena oli vähentää ihmisten ja ympäristön riskiä altistua elohopealle vähentämällä elohopean tarjontaa maailmanmarkkinoilla johtuen elohopean myrkyllisyydestä ihmisille, ekosysteemeille sekä luonnonvaraisille eläimille ja kasveille. Tavoitteiden toteuttamiseksi elohopean vientikieltoasetuksessa säädettiin elohopean ja elohopeayhdisteiden vientikiellosta unionin ulkopuolelle sekä jätteeksi katsottavan metallisen elohopean turvallista sijoittamista koskevista vaatimuksista. Elohopea-asetuksella varmistetaan Minamatan yleissopimuksen velvoitteiden täyttäminen. Asetuksella täydennetään elohopean vientikieltoasetuksessa säädettyä vientikieltoa elohopean ja elohopeayhdisteiden sekä elohopeajätteen tuontirajoituksilla, lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden vientiä, tuontia ja valmistusta koskevilla kielloilla, elohopean, elohopeayhdisteiden ja elohopeaseosten käyttöä ja varastointia koskevilla rajoituksilla sekä jätteen ja elohopeajätteen varastointia ja loppukäsittelyä koskevilla vaatimuksilla.

Elohopea-asetus on sellaisenaan sovellettavaa lainsäädäntöä. Asetuksessa kuitenkin osoitetaan jäsenvaltioille tiettyjä velvoitteita liittyen asetuksen täytäntöönpanoon. Elohopea-asetuksen 16 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki toimenpiteet niiden täytäntöönpanemiseksi. Asetuksen 17 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä asetuksen velvoitteiden täyttämistä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset.

Ehdotetuilla laeilla saatettaisiin elohopea-asetuksen kansallista täytäntöönpanoa edellyttävät velvoitteet osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Elohopea-asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat säännökset tuli saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018. Asetuksen mukaiset kloorialkalin tuotantoa koskevat säännökset tulivat voimaan 11 päivänä joulukuuta 2017.

2 Nykytila ja ehdotetut muutokset

2.1 Voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö

Elohopea-asetuksella kumotun elohopean vientikieltoasetuksen kansallisia täytäntöönpanotoimia koskevat velvoitteet on pantu täytäntöön kemikaalilain, jätelain ja ympäristönsuojelulain valvontaa, toimivaltaisia viranomaisia ja rangaistuksia koskevilla säännöksillä sekä rikoslain 48 luvun 1 §:n ympäristön turmelemista koskevilla säännöksillä.

Valvontaviranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävänä on kemikaalilain 8 §:n nojalla kemikaalilain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä EU:n kemikaalilainsäädännön valvonta erityisesti kemikaalien markkinavalvontatehtävien osalta. Suomen ympäristökeskus valvoo kemikaalilain 9 §:n mukaisesti eräiden EU-asetusten sekä kansainvälisten sopimusten noudattamista. Työsuojeluviranomainen valvoo kemikaalilain 10 §:n mukaisesti kemikaalin käytön olosuhteita ja työnantajan velvoitteiden noudattamista sellaisessa työssä, jossa työnantaja on velvollinen noudattamaan työturvallisuuslakia. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat kemikaalilain 11 §:n mukaisesti kemikaalien käytön olosuhteita ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa. Tulli valvoo kemikaalilain 13 §:n mukaisesti kemikaalien ja niitä sisältävien esineiden maahantuonnin ja maastaviennin edellytysten täyttymistä. Lisäksi Tullin tehtävänä on valvoa elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaisen vientikiellon noudattamista.

Jätelain 24 §:n mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopean vientikieltoasetuksen 2 artiklan, 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan säännösten noudattamista.

Jätelain 25 §:n nojalla Suomen ympäristökeskus valvoo jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevien säännösten noudattamista ja lisäksi Tulli valvoo toimialallaan elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaisen vientikiellon noudattamista.

Jätelain 122 §:ssä säädetään valvontaviranomaisen, ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen tai tämän määräämän virkamiehen tai viranhaltijan tiedonsaantioikeuksista jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopean vientikieltoasetuksen noudattamisen valvontaa ja täytäntöönpanoa varten.

Ympäristönsuojelulain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on lain 221 §:n 1 momentin mukaan noudatettava, mitä elohopean vientikieltoasetuksessa säädetään. Elohopean vienti-

kieltoasetuksen valvonnassa noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (669/2008) 2 §:ssä määritellään yhdeksi viraston tehtävistä huolehtia terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa sille säädetystä ohjauksesta ja valvonnasta. Aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 2 §:n mukaan aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palvelujen laatua. Lain 24 §:ssä säädetään ohjauksesta, valvonnasta ja työnjaoista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) sekä aluehallintovirastojen välillä. Valvira ohjaa ja valvoo valtakunnallisesti terveydenhuollon ammattihenkilöitä. Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo puolestaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa toimialueellaan. Valvira ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi.

Valvira käsittelee terveydenhuollon ammattihenkilöiden ohjaukseen ja valvontaan liittyvät asiat erityisesti silloin, kun kysymyksessä on esimerkiksi periaatteellisesti tärkeä tai laajakantoinen asia tai epäily hoitovirheestä.

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö, kuten hammaslääkäri, laiminlyö kyseisessä laissa säädetyn velvollisuuden, suorittaa sellaisia tehtäviä, joihin hänen koulutustaan tai ammattitaitoaan on pidettävä riittämättömänä tai hänen toimintamahdollisuuksiaan rajoitettuina taikka toimii muutoin virheellisesti tai moitittavasti, Valvira voi lain 26 §:n mukaan antaa eriasteisia seuraamuksia. Näitä ovat muun muassa tarkempien määräyksien ja ohjeiden anto, ammatinharjoitustoiminnan rajoittaminen ja ammatinharjoitusoikeutta koskevan luvan peruuttaminen. Valvira ja aluehallintovirasto voivat lievemmissä tapauksissa myös antaa huomautuksen tai kiinnittää hänen huomiotansa asianmukaiseen ammattitoimintaan. Lain 33 §:n mukaan Valvira voi antaa myös kirjallisen varoituksen.

Toimivaltaiset viranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Suomen ympäristökeskus ovat EU:n kemikaalilainsäädännössä ja eräissä kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia kemikaalilain 15 §:ssä säädetyllä tavalla.

Jätelain 22 §:n nojalla Suomen ympäristökeskus on jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1013/2006, jäljempänä *jätteensiirtoasetus*, tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaitten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus on myös jätteensiirtoasetuksen mukainen yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopean vientikieltoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen.

2.2 Esityksen keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että kemikaalilain mukaisista valvontaviranomaisista Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimisivat elohopean tuotantoa, markkinoille saattamista, käyttöä ja varastointia koskevien vaatimusten noudattamista valvovina viranomaisina.

Tulli valvoisi elohopean ja tiettyjen elohopeaa sisältävien yhdisteiden ja seosten tuonti- tai vientikiellon noudattamista kemikaalilain nojalla, kun kyse on kemikaalien tuonnista ja viennistä ja jätelain nojalla, kun kyse on jätteen tuonnista.

Jätelain mukaiset valvontaviranomaiset eli elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimisivat hammasamalgamin erottimia, amalgaamijätettä, jätteen ja elohopeajätteen varastointia ja loppukäsittelyä sekä suurien elohopealähteiden raportointia ja elohopeajätteen jäljitettävyyttä koskevien vaatimusten noudattamisen valvontaviranomaisina.

Ympäristönsuojelulain lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä olisi noudatettava, mitä elohopea-asetuksessa säädetään. Lisäksi elohopea-asetuksessa tarkoitettujen elohopean, elohopeayhdisteiden ja elohopeaseosten käyttöä ja varastointia sekä jätettä ja elohopeajätettä koskevien säännösten valvonnassa noudatettaisiin, mitä ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

Suomen ympäristökeskus ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto säädettäisiin ehdotuksen mukaan elohopea-asetuksen mukaisiksi toimivaltaisiksi viranomaisiksi.

Elohopea-asetuksen velvoitteiden rikkomisesta seuraavista rangaistuksista ehdotetaan säädettäväksi kemikaalilain 59 §:ssä ja jätelain 147 §:ssä. Kemikaalilain mukaiseksi kemikaalirikkomukseksi säädettäisiin näitä yhdisteitä aineina, seoksina ja esineinä (tuotteina) koskevien velvoitteiden rikkominen. Jätelaissa säädettäisiin jätelain rikkomista koskevista rangaistuksista, kun kyse olisi jätteenä pidettävää elohopeaa koskevien velvoitteiden rikkomisesta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja aluehallintovirastot valvoisivat työnjakonsa mukaisesti terveydenhuollon ammattihenkilöitä elohopea-asetuksen 10 artiklan 1 ja 2 kohdan osalta. Kyseisissä kohdissa säädetään hammasamalgamin käytöstä. Hammasamalgamia saa käyttää 1.1.2019 lähtien ainoastaan kapseloidussa muodossa valmiiksi annosteltuna. Hammaslääkärit eivät saa käyttää elohopeaa irtotavarana. Lisäksi haavoittuvien väestöryhmien suojelemiseksi säädetään, että hammasamalgamia ei saa 1.7.2018 lähtien enää käyttää maitohampaiden, alle 15-vuotiaiden lasten eikä raskaana olevien tai imettävien naisten hammashoidossa, paitsi jos hammaslääkäri pitää sen käyttöä ehdottoman välttämättömänä potilaan erityisten lääketieteellisten tarpeiden perusteella.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä sisältää säännökset ammattieettisistä velvollisuuksista ja säännökset niiden vastaisesta toiminnasta. Lain 15 §:n mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön on ammattitoiminnassaan sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja. Lisäksi pykälässä edellytetään, että ammattitoiminnassaan terveydenhuollon ammattihenkilön tulee tasapuolisesti ottaa huomioon ammattitoiminnasta potilaalle koituva hyöty ja sen mahdolliset haitat. Jos hammaslääkäri toimisi elohopea-asetuksen 10 artiklan 1 ja 2 kohdan vastaisesti, merkitsisi se lähtökohtaisesti terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 15 §:n sääntelyn rikkomista. Tällöin Valvira tai aluehallintovirasto voisivat määrätä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 26 §:n mukaisia seuraamuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö olisi viranomainen, joka laatii elohopea-asetuksen 10 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun suunnitelman toimenpiteistä hammasamalgamin käytön lopettamiseksi vaiheittain. Kansallisessa lainsäädännössä ei olisi asiaa koskien erityistä säännöstä. Ministeriölle kuuluu toimialansa yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta muun muassa kansanterveys-

lain (66/1972), erikoissairaanhoidolain (1062/1989) ja terveydensuojelulain (794/1994) nojal-
la.

Rikoslain 48 luvun 1 §:n mukaista ympäristön turmelemista koskevaa säännöstä muutettaisiin
elohopea-asetuksesta johtuen. Rangaistussäännösten tavoitteena on erityisesti ennaltaehkäistä
elohopea-asetuksen vastaista toimintaa.

3 Esityksen vaikutukset

Viranomaisten tehtävien arvioidaan nykytilanteeseen verrattuna lisääntyvän kokonaisuutena
arvioiden melko vähän. Jo nyt jätelain mukaiset valvontaviranomaiset valvovat jätteenä pidet-
tävää elohopeaa ja sen yhdisteitä koskevien velvoitteiden noudattamista. Uusia elohopeaa si-
sältäviä tuotteita tai prosesseja ei ilmeisestikään olla ottamassa maassamme käyttöön. Toimi-
valtaisen viranomaisen tehtävän arvioidaan vaativan henkilövoimavaroja noin 0,5 henkilötyö-
kuukautta vuodessa sekä Suomen ympäristökeskuksessa että Turvallisuus- ja kemikaaliviras-
tossa.

Ehdotuksella ei arvioida olevan muita vaikutuksia. Ehdotetut muutokset johtuvat elohopea-
asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu ympäristöministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Tur-
vallisuus- ja kemikaaliviraston ja Suomen ympäristökeskuksen kanssa.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot... [täydennetään lausuntokierroksen jälkeen]

Lausuntokierroksen yhteydessä esitys lähetettiin lainsäädännön arviointineuvostolle.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki kemikaalilain muuttamisesta

6 §. Määritelmät. Pykälän 1 kohdan g alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin elohopean vientikieltoasetuksen sijasta elohopea-asetukseen.

8 §. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tehtäväksi valvoa elohopea-asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden ja 8 artiklassa tarkoitettujen uutta lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden ja uusia valmistusprosesseja koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista. Lisäksi pykälään tehtäisiin tekninen selventävä muutos.

11 §. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta siitä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisivat elohopea-asetuksen 5 artiklassa tarkoitettua lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden valmistusta ja 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitettua elohopean käyttöä koskevien kieltojen noudattamista. Lisäksi momentin 4 kohtaan tehtäisiin tarvittavat tekniset muutokset.

13 §. Tulli. Pykälän 2 momentin 6 kohtaa muutettaisiin siten, että Tulli valvoisi elohopea-asetuksen elohopeaa, elohopeayhdisteitä ja elohopeaseoksia koskevan 3 artiklan vientirajoituksia ja 4 artiklan tuontirajoituksia sekä 5 artiklassa säädettyä lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden vientiä ja tuontia koskevien kieltojen noudattamista.

15 §. Toimivaltaiset viranomaiset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi elohopea-asetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, kun on kyse uusista valmistusprosesseista ja uusien lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden markkinoille saattamisesta.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että Suomen ympäristökeskus toimisi elohopea-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä.

59 §. Kemikaalirikkomus. Pykälän 5 momentin 4 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin kemikaalirikkomukseksi elohopea-asetuksen 3 artiklan mukaisen vientirajoituksen tai 4 artiklan mukaisen tuontirajoituksen vastainen toiminta silloin, kun kyseessä on elohopean ja elohopea-asetuksen liitteessä I lueteltujen elohopeaseosten tuonti muita käyttö-tarkoituksia varten kuin jätteenä loppukäsittelyä varten. Lisäksi 4 kohdassa ehdotetaan säädet-täväksi rangaistavaksi elohopea-asetuksen 7 artiklan 3 kohdassa säädettyjen väliaikaista varas-tointia koskevien velvoitteiden tai 5, 7, 8 tai 9 artiklan 1 kohdassa säädettyjä käyttöjä koske-vien kieltojen vastainen toiminta, kun on kyse lisättyä elohopeaa sisältävistä tuotteista, eloho-peasta, elohopeayhdisteistä tai elohopeaseoksista. Lisäksi ehdotetaan säädet-täväksi lisättyä elohopeaa koskevaa tuotetta tai valmistusprosessia koskevan 8 artiklan 3 kohdan mukaisten tietojen toimittamisvelvollisuuden laiminlyönti.

1.2 Laki jätelain muuttamisesta

2 §. Soveltamisala. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin elohopea-asetuksen elohopeajätettä koskevaan 5 artiklan 2 kohtaan ja jätettä koskevaan 11 artiklaan. Säännöksen tarkoituksena olisi selventää, miltä osin jätelakia sovellettaisiin elohopea-asetuksessa tarkoitettuun elohopeaan ja sen yhdisteisiin.

Elohopea-asetuksen 2 artiklan 5 kohdan mukaisesti elohopeajätteellä tarkoitetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/98/EY, jäljempänä *jätedirektiivi*, määriteltynä jätteenä pidettävää metallista elohopeaa. Lisäksi 11 artiklan mukaisesti rajoittamatta 5 artiklan 2 kohdan soveltamista elohopeaa ja elohopeayhdisteitä, jotka ovat peräisin artiklassa tarkoitettua suurista lähteistä pidetään joko sellaisenaan tai seoksina jätteenä ja ne on loppukäsitteltävä.

22 §. Valtion viranomaiset. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Suomen ympäristökeskus toimisi elohopea-asetuksen 17 artiklan mukaisena toimivaltaisena viranomaisena lukuun ottamatta kemikaalinlain 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi elohopea-asetuksen 17 artiklan mukaisena toimivaltaisena viranomaisena, kun kyse olisi uusista valmistusprosesseista ja uusien lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden markkinoille saattamisesta.

24 §. Yleiset valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettulle kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluisi lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleisen valvonnan lisäksi elohopea-asetuksen hammashoitolaitosten amalgaamin erottimien vaatimuksia koskevan 10 artiklan 4 kohdan, hammashoitolaitoksissa syntyvän amalgaamijätteen jätehuoltoa koskevan 10 artiklan 6 kohdan, suurista lähteistä peräisin olevaa jätettä koskevan 11 artiklan, suurien elohopealähteiden raportointia koskevan 12 artiklan, elohopeajätteen varastointia ja loppukäsittelyä koskevan 13 artiklan 1 ja 3 kohdan ja elohopeajätteen jäljitettävyyttä koskevan 14 artiklan säännösten noudattamisen valvonta.

25 §. Muut valvontaviranomaiset. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Tulli valvoisi elohopea-asetuksen 4 artiklassa säädetyn tuontirajoituksen noudattamista, kun kyse olisi elohopeajätteen tuonnista jätteenä loppukäsittelyä varten. Pykälään tehtäisiin samalla tekninen korjaus Tullin nimikkeen osalta.

118 §. Kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti. Momenttiin sisältyisi informatiivinen viittaussäännös elohopea-asetuksen 14 artiklaan, jossa säädetään elohopeajätteen väliaikaisesta varastoinnista huolehtivien laitosten toiminnanharjoittajien sekä elohopeajätteen muuntamisesta ja tarvittaessa kiinteyttämisestä huolehtivien laitosten toiminnanharjoittajien velvollisuudesta perustaa elohopeajätteen jäljittämistä koskeva tietorekisteri. Elohopea-asetuksen johdanto-osan (26) perustelukappaleen mukaisesti tietorekisteri olisi osa jätedirektiivissä edellytettyä kirjanpitoa. Jätedirektiivi on pääosin pantu täytäntöön jätelailla sekä jätteistä annetulla valtioneuvoston asetuksella (179/2012).

122 §. Tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että siinä viitattaisiin elohopean vientikieltoasetuksen sijasta elohopea-asetukseen.

126 §. *Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi viittaus elohopea-asetuksen rikkomisen oikaisemiseen.

147 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että sen 19 kohdassa säädettäisiin elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisen tuontia jätteenä loppukäsittelyä varten koskevan rajoituksen, hammasamalgamia koskevan 10 artiklan 4 kohdan mukaisten amalgaamin erottimia koskevien vaatimusten tai 6 kohdan mukaisen amalgaamijätteen jätehuoltovelvollisuuden, 11 artiklan mukaisen suurista lähteistä peräisin olevan jätteen loppukäsittelyvaatimusten taikka 13 artiklan 1 tai 3 kohdan mukaisen elohopeajätteen varastointia ja loppukäsittelyä koskevien vaatimusten rikkominen jätelain rikkomiseksi. Jätelain rikkomisena rangaistaisiin myös 12 artiklan tai 14 artiklan 4 kohdan mukaisten tietojen toimittamisvelvollisuuden laiminlyönti.

1.3 Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

221 §. *Elohopeaa koskevat erityissäännökset.* Esityksessä ehdotetaan, että pykälän 1 momentissa viitattaisiin elohopean vientikieltoasetuksen sijasta elohopea-asetuksen säännösten noudattamiseen käsiteltäessä lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa. Lisäksi ehdotetaan, että pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maininta, että elohopea-asetuksen teollisuustoimintoja koskevan 7 artiklan, uusia lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita ja uusia valmistusprosesseja koskevan 8 artiklan 1–3 kohdan, jätettä koskevan 11 artiklan, suurista elohopealähteistä raportointia koskevan 12 artiklan, elohopeajätteen varastointia ja loppukäsittelyä koskevan 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä jäljitettävyyttä koskevan 14 artiklan valvonnassa noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

225 §. *Ympäristönsuojelulain rikkominen.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että 8 kohta kumottaisiin, koska elohopea-asetuksen 12 artiklassa tarkoitetuista suurista lähteistä raportoinnin valvonnasta ja raportoinnin laiminlyönnin rangaistavuudesta ehdotetaan säädettäväksi jätelaissa. Elohopea-asetuksen 11 artiklan mukaisesti suurista lähteistä peräisin olevaa elohopeaa tai elohopeaseoksia pidetään jätedirektiivissä tarkoitettuna jätteenä, jonka vuoksi myös suuria lähteitä koskevien raportointivelvoitteiden laiminlyönnistä säädettäisiin jätelain 147 §:ssä. Kohdan 8 kumoamisen vuoksi momentin nykyinen kohta 9 muutettaisiin kohdaksi 8 ja kohtaan 7 tehtäisiin vastaavasti tästä johtuva tekninen muutos.

1.4 Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

5 luku. Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ohjaus ja valvonta

24 § *Ohjaus ja valvonta.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa viitattaisiin elohopea-asetukseen. Sen seurauksena pykälän nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi. Uuden 4 momentin mukaan Valviran ja aluehallintovirastojen tehtävänä on valvoa elohopea-asetuksen 10 artiklan 1 ja 2 kohdissa tarkoitettuja hammasamalgamin käyttöä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista 2 ja 3 momentissa säädetyin työnohjauksen mukaisesti.

1.5 Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

48 luku. Ympäristörikoksista

1 §. Ympäristön turmeleminen. Elohopean vientikieltoasetusta koskeva rikoslain 48 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdan f alakohta esitetään kumottavaksi. Lisäksi momenttiin esitetään lisättäväksi uusi 8 kohta elohopea-asetuksen 16 artiklan edellyttämistä seuraamuksista asetuksen rikkomisesta tapauksissa, joissa teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle.

Säännöksessä tarkoitettu seuraus voisi syntyä erityisesti silloin, kun toimitaan vastoin elohopean vientiä tai tuontia koskevia rajoituksia, elohopean tuontia jätteenä loppukäsittelyä varten, elohopean, elohopeayhdisteiden ja elohopeaseosten käyttöä tai varastointia koskevia rajoituksia taikka laiminlyödyään huolehtia jätteen ja elohopeajätteen loppukäsittelyä koskevista velvoitteista.

Teko tai laiminlyönti edellyttäisi tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta, ja seuraus ympäristön turmelemisesta olisi sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta. Rikoslain 48 luvussa säädetään myös törkeästä ympäristön turmelemisesta ja ympäristörikkomuksesta.

Muista elohopea-asetuksen 16 artiklan tarkoittamista seuraamuksista ehdotetaan säädettäväksi asianomaisissa erityislaeissa.

1.6 Laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Lakiehdotuksella esitetään kumottavaksi rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta annettu laki 630/2017, koska elohopea-asetuksesta johtuvien muutosten vuoksi esitetään säädettäväksi uusi laki rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Samanaikaisesti esityksen kanssa on valmisteltu elohopea-asetuksen täytäntöönpanon edellyttämät muutokset kaatopaikoista annettuun valtioneuvoston asetukseen (331/2013), jäljempänä *kaatopaikka-asetus*, sekä hammashoidon amalgaamipitoisista jätevesistä ja jätteistä annetun valtioneuvoston päätöksen (112/1997) kumoamista koskeva valtioneuvoston asetus.

Kaatopaikka-asetukseen ehdotetaan tehtäväksi tarvittavat elohopeajätteen väliaikaista varastointia ja loppukäsittelyä koskevat muutokset. Asetukseen myös lisättäisiin elohopeajätteen määritelmä sekä tehtäisiin eräitä muita terminologisia tarkistuksia.

Luonnos kaatopaikka-asetuksen muuttamiseksi on tämän esitysluonnoksen liitteenä.

Valtioneuvoston päätös hammashoidon amalgaamipitoisista jätevesistä ja jätteistä ehdotetaan kumottavaksi, sillä elohopea-asetuksen 10 artiklassa säädetään hammasamalgamin erottimia ja amalgaamijätteitä koskevista velvoitteista.

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi hammashoidon amalgaamipitoisista jätevesistä ja jätteistä annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamiseksi on tämän esitysluonnoksen liitteenä.

3 Voimaantulo

Ehdotetut säännökset tulisivat voimaan mahdollisimman pian esityksen hyväksymisen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 6 §:n 1 kohdan g alakohta, 8 §, 13 §:n 2 momentin 6 kohta, 15 § ja 59 §:n 5 momentin 4 kohta, sekä
lisätään 11 §:n 1 momenttiin uusi 5 kohta seuraavasti:

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan

1) *Euroopan unionin kemikaalilainsäädännöllä* seuraavia EU:n asetuksia ja näiden nojalla annettuja säädöksiä:

g) elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2017/852, jäljempänä *elohopea-asetus*;

8 §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävänä on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, REACH-asetuksen, CLP-asetuksen, pesuaineasetuksen ja biosidiasetuksen *valvonta* sekä POP-asetuksen 3 ja 4 artiklassa ja elohopea-asetuksen 5 ja 8 artiklassa tarkoitettujen tuotantoa ja markkinoille saattamista koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista koskeva valvonta, jollei tässä laissa toisin säädetä.

11 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

5) elohopea-asetuksen 5, 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitettua elohopean käyttöä koskevien kieltojen noudattamista.

13 §

Tulli

Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamisen valvonnassa Tullin tehtävänä on erityisesti valvoa, että:

---

6) elohopea-asetuksen elohopeaa, elohopeayhdisteitä ja elohopeaseoksia koskevan 3 artiklan vientirajoituksia ja 4 artiklan tuontirajoituksia sekä 5 artiklassa säädettyä lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden vientiä ja tuontia koskevia kieltoja noudatetaan;

---

15 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii REACH-asetuksen 121 artiklassa, CLP-asetuksen 43 artiklassa, biosidiasetuksen 81 artiklassa ja pesuaineasetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä CLP-asetuksen 45 artiklassa tarkoitettuna nimettynä elimenä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii lisäksi elohopea-asetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena uusien valmistusprosessien ja uusien lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden markkinoille saattamisen osalta.

Suomen ympäristökeskus toimii POP-asetuksen 15 artiklassa ja lukuun ottamatta 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä elohopea-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä PIC-asetuksen 4 artiklan mukaisena nimettynä kansallisena viranomaisena. Suomen ympäristökeskus toimii lisäksi Rotterdamin yleissopimuksessa tarkoitettuna nimettynä kansallisena viranomaisena, jollei PIC-asetuksesta muuta johdu.

59 §

Kemikaalirikkomus

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

---

4) elohopea-asetuksen 3 artiklan mukaista elohopean ja elohopeaseosten vientirajoitusta tai 4 artiklan mukaista elohopean ja elohopeaseosten tuontirajoitusta tai 7 artiklan 3 kohdassa säädettyjä lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden, elohopean, elohopeayhdisteiden tai elohopeaseoksien väliaikaista varastointia koskevia velvoitteita tai näiden 5, 7, 8 tai 9 artiklan 1 kohdassa säädettyjä käyttöjä koskevia kieltoja taikka laiminlyö lisättyä elohopeaa koskevaa tuotetta tai valmistusprosessia koskevan 8 artiklan 3 kohdan koskevan tietojen toimittamisvelvollisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 2 §:n 4 momentti, 22 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 4 momentti, 122 §:n 1 momentti, 126 §:n 1 momentin 1 kohta ja 147 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 4 momentti, 22 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 4 momentti, 122 §:n 1 momentti laissa 1104/2011 ja 147 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1104/2011, 410/2014 ja 626/2017, sekä
lisätään lain 118 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Mitä tässä laissa säädetään jätteestä, koskee elohopeaa ja elohopeayhdisteitä, jotka elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852, jäljempänä elohopea-asetus, 5 artiklan 2 kohdan mukaan pidetään elohopeajätteenä ja 11 artiklan mukaan pidetään jätteenä ja on loppukäsiteltävä.

22 §

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnasta. Suomen ympäristökeskus on myös jätteensiirtoasetuksen mukainen yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus on lisäksi *elohopea-asetuksen* mukainen toimivaltainen viranomainen lukuun ottamatta kemikaalilain (599/2013) 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopea-asetuksen 10 artiklan 4 ja 6 kohdan, 11 artiklan, 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan säännösten noudattamista.

---

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Tulli valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä yhteistyössä Suomen ympäristökeskukseen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja. Tulli valvoo lisäksi elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuontia jätteenä koskevan rajoituksen noudattamista.

118 §

Kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Elohopeajätteen väliaikaisesta varastoinnista huolehtivien laitosten toiminnanharjoittajien sekä elohopeajätteen muuntamisesta ja tarvittaessa kiinteittämisestä huolehtivien laitosten toiminnanharjoittajien velvollisuudesta perustaa rekisteri elohopeajätteen jäljittämiseksi ja tiedonantovelvollisuudesta toimivaltaiselle viranomaiselle säädetään elohopea-asetuksen 14 artiklassa.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella tai tämän määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopea-asetuksen noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

---

126 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteensiirtoasetusta tai *elohopea-asetusta*, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

---

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

- 1) rikkoo 13 §:n 1 momentin mukaista kieltoa hylätä tai käsitellä jätettä hallitsemattomasti,
- 2) rikkoo 17 §:n 1 momentin mukaista vaarallisen jätteen sekoittamiskieltoa,

- 3) rikkoo 18 §:n mukaista kieltoa polttaa jätettä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä,
- 4) laiminlyö 28 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,
- 5) luovuttaa jätteen muulle kuin 29 §:n mukaiselle vastaanottajalle,
- 6) laiminlyö 31 §:n mukaisen velvollisuuden,
- 7) laiminlyö 35 §:n 3 momentin mukaisen velvollisuuden toimittaa jäte kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan,
- 8) laiminlyö 40 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,
- 9) laiminlyö 41 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden luovuttaa jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen,
- 10) laiminlyö 46 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,
- 11) laiminlyö 49 §:n mukaisen tuottajan vastaanottovelvollisuuden,
- 12) laiminlyö 50 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,
- 13) laiminlyö 56 §:n mukaisen tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuuden,
- 14) rikkoo 72 §:n mukaista roskaamiskieltoa;
- 15) laiminlyö 76 §:n mukaisen keräysvelvollisuuden,
- 16) rikkoo tai laiminlyö 91 §:n, 96 §:n 2 momentin, 103 §:n 2 momentin, 125 §:n, 126 §:n 1 momentin, 127 tai 128 §:n perusteella annettua kieltoa tai määräystä,
- 17) rikkoo 8 §:n 3 momentin, 10 tai 14 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n 3 momentin tai 49 §:n 1 momentin nojalla annettua asetusta,
- 18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteesiirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä,
- 19) rikkoo elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaista tuontia jätteenä loppukäsittelyä varten koskevaa rajoitusta, 10 artiklan 4 kohdan mukaisia amalgaamin erottimia koskevia vaatimuksia, 10 artiklan 6 kohdan mukaisia amalgaamijätteen jätehuoltoa koskevia velvoitteita, 11 artiklan mukaista suurista lähteistä peräisin olevan jätteen loppukäsittelyvaatimusta, 13 artiklan 1 tai 3 kohdan mukaisia säännöksiä elohopeajätteen varastoinnista tai loppukäsittelystä taikka laiminlyö 12 artiklan tai 14 artiklan 4 kohdan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka
- 20) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätysuunnitelma,
on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

3.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 221 § ja 225 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 423/2015 ja 1063/2017, seuraavasti:

221 §

Elohopeaa koskevat erityissäännökset

Tämän lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852, jäljempänä elohopea-asetus, 7 artiklassa, 8 artiklan 1–3 kohdassa, 11 artiklassa, 12 artiklassa ja 13 artiklan 1 ja 3 kohdassa sekä 14 artiklassa säädetään.

Elohopea-asetuksen 7 artiklan, 8 artiklan 1–3 kohdan, 11 artiklan, 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan valvonnassa noudatetaan, mitä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

225 §

Ympäristönsuojelulain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) laiminlyö 99, 116, 118–120, 123, 136 tai 178 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,
- 2) laiminlyö ympäristöluvan lupamääräyksen mukaisen velvollisuutensa tai viranomaisen 80 §:n 3 momentin, 94 §:n 3 momentin, 95 §:n 1 momentin, 99 tai 136 §:n nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa,
- 3) rikkoo 16–18 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 9, 10, 17, 156, 216 tai 217 §:n nojalla annettua valtioneuvoston asetusta,
- 4) laiminlyö 94 §:n 1–2 momentin, 114, 115, 133, 134, 139 tai 155 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 213 §:n nojalla annettuun ympäristöministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,
- 5) ryhtyy 118 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen tai aloittaa siinä tarkoitettua toiminnan ennen 118 §:n 3 momentin mukaisen ajan kulumista,
- 6) laiminlyö otsoniasetuksen 4–8, 10–13, 15–17, 20, 22–24 tai 27 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai F-kaasuasetuksen 3–8, 10–17 tai 19 artiklan tai 165 §:n mukaisen velvollisuutensa tai toimii epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 166/2006 5 tai 6 artiklassa taikka 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvollisuutensa vastaisesti taikka toimii 159 §:n 1 momentin tai 161 §:n vastaisesti taikka 17 luvun nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen tai F-kaasuasetuksen vastaisesti,
- 7) laiminlyö pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/20047 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai

8) saattaa markkinoille työkoneisiin tarkoitettun polttomoottorin tai työkoneen, johon on asennettu polttomoottori, vastoin työkone moottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 8, 9, 11–15 tai 31–33 artiklassa säädettyä, jättää ilmoittamatta sellaisia tietoja tyyppihyväksyntäviranomaiselle, jotka saattaisivat johtaa työkone moottorien tyyppihyväksyntäasetuksessa tarkoitettun tyyppihyväksynnän epäämiseen, peruuttamiseen tai 40 artiklassa tarkoitettuun palauttamismenettelyyn taikka käyttää työkone moottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 18 artiklan vastaisesti 3 artiklan 63 kohdassa tarkoitettua estostrategiaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

4.

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1550/2009, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

5 luku

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden ohjaus ja valvonta

Yleiset säännökset ohjauksesta ja valvonnasta

24 §

Ohjaus ja valvonta

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot valvovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta 10 artiklan 1 ja 2 kohdissa tarkoitettuja hammasamalgaamin käyttöä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista 2 ja 3 momentissa säädetyn työnjaon mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 ____.

5.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §, sellaisena kuin se on laissa 630/2017, seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, seosta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta vastoin

a) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia,

b) kemikaalilakia,

c) REACH-asetusta,

d) CLP-asetusta,

e) biosidiasetusta,

f) kasvinsuojeluaineasetusta,

g) a–f alakohdassa mainitun säädöksen tai ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettua säännöstä,

h) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

i) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

j) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004,

k) pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3, 4 tai 4 a artiklaa,

l) jätelain (646/2011) 147 §:n 2 momentissa mainittua säännöstä taikka

m) jätelain nojalla annettua säännöstä, yksittäistapausta koskevaa määräystä tai kieltoa,

3) laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa,

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin

- a) jätelakia, sen nojalla annettua säännöstä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka
- b) jätteiden siirrosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006,
- 5) tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin
- a) ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta,
- b) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,
- c) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,
- d) vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 649/2012 *tai*
- e) pysyvistä organisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004,
- 6) vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003,
- 7) aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 vastaisesti laiminlyö huolehtia siitä, että asetuksen 5 artiklassa tarkoitettu vaarallisten materiaalien luettelo on ajan tasalla silloin kun alus toimitetaan aluspurkamoon, tai siirtää aluksen purettavaksi muualle kuin asetuksen 16 artiklassa tarkoitettussa eurooppalaisessa luettelossa mainittuun aluspurkamoon taikka
- 8) elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852 vastaisesti vie maasta tai tuo maahan elohopeaa, elohopeayhdisteitä tai elohopeaseoksia taikka tuo elohopeajätettä maahan muuta tarkoitusta kuin jätteenä loppukäsittelyä varten, vie maasta tai tuo maahan taikka valmistaa lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita, käyttää tai varastoi elohopeaa, elohopeayhdisteitä tai elohopeaseoksia valmistusprosesseissa taikka käsittelee jätettä tai elohopeajätettä
- siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.
- Edellä 1 momentin 4–6 kohdassa tarkoitettun tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.
- Ympäristön turmelemisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta ryhtyy muuten kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla muuttamaan ympäristöä vastoin
- 1) maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999),
  - 2) vesilakia (587/2011),
  - 3) maa-aineslakia (555/1981),
  - 4) Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä taikka
  - 5) näiden nojalla annettua säännöstä, yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka kaavaa tai lupaa
- siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavuudeltaan ympäristön pilaantumiseen rinnastettavaa muuttumista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 48 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohta tulee kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

6.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Tällä lailla kumotaan rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta annettu laki (630/2017).

Tämä laki tulee voimaan päivänä   2 §
kuuta 20 .

Helsingissä päivänä   kuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

1.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kemikaalilain (599/2013) 6 §:n 1 kohdan g alakohta, 8 §, 13 §:n 2 momentin 6 kohta, 15 § ja 59 §:n 5 momentin 4 kohta, sekä
lisätään 11 §:n 1 momenttiin uusi 5 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan
1) *Euroopan unionin kemikaalilainsäädännöllä* seuraavia EU:n asetuksia ja näiden nojalla annettuja säädöksiä:

Tässä laissa tarkoitetaan
1) *Euroopan unionin kemikaalilainsäädännöllä* seuraavia EU:n asetuksia ja näiden nojalla annettuja säädöksiä:

g) metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisesta varastoinnista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1102/2008, jäljempänä *elohopean vientikieltoasetus*;

g) *elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2017/852, jäljempänä elohopea-asetus*;

8 §

8 §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävänä on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, REACH-asetuksen, CLP-asetuksen, pesuaineasetuksen ja biosidiasetuksen sekä POP-asetuksen 3 ja 4 artiklassa tarkoitettujen tuotantoa ja markkinoille saattamista koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista koskeva valvonta, jollei tässä

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävänä on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, REACH-asetuksen, CLP-asetuksen, pesuaineasetuksen ja biosidiasetuksen *valvonta* sekä POP-asetuksen 3 ja 4 artiklassa *ja elohopea-asetuksen 5 ja 8 artiklassa* tarkoitettujen tuotantoa ja markkinoille saattamista koskevien kieltojen ja ra-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

laissa toisin säädetä.

joitusten noudattamista koskeva valvonta, jollei tässä laissa toisin säädetä.

11 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

-----

11 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat:

-----
5) elohopea-asetuksen 5, 7, 8 ja 9 artiklassa tarkoitettua elohopean käyttöä koskevien kieltojen noudattamista.
-----

13 §

Tulli

Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamisen valvonnassa Tullin tehtävänä on erityisesti valvoa, että:

-----
6) elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaista vientikieltoa noudatetaan;
-----

13 §

Tulli

Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön noudattamisen valvonnassa Tullin tehtävänä on erityisesti valvoa, että:

-----
6) elohopea-asetuksen elohopeaa, elohopeayhdisteitä ja elohopeaseoksia koskevan 3 artiklan vientirajoituksia ja 4 artiklan tuontirajoituksia sekä 5 artiklassa säädettyä lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden vientiä ja tuontia koskevia kieltoja noudatetaan;
-----

15 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii REACH-asetuksen 121 artiklassa, CLP-asetuksen 43 artiklassa, biosidiasetuksen 81 artiklassa ja pesuaineasetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä CLP-asetuksen 45 artiklassa tarkoitettuna nimettynä elimenä.

15 §

Toimivaltaiset viranomaiset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii REACH-asetuksen 121 artiklassa, CLP-asetuksen 43 artiklassa, biosidiasetuksen 81 artiklassa ja pesuaineasetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä CLP-asetuksen 45 artiklassa tarkoitettuna nimettynä elimenä. *Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii lisäksi elohopea-asetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuna toi-*

Suomen ympäristökeskus toimii POP-asetuksen 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä PIC-asetuksen 4 artiklan mukaisena nimettynä kansallisena viranomaisena. Suomen ympäristökeskus toimii lisäksi Rotterdamin yleissopimuksessa tarkoitettuna nimettynä kansallisena viranomaisena, jollei PIC-asetuksesta muuta johdu.

mivaltaisena viranomaisena uusien valmistusprosessien ja uusien lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden markkinoille saattamisen osalta.

Suomen ympäristökeskus toimii POP-asetuksen 15 artiklassa ja lukuun ottamatta 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä elohopea-asetuksen 17 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä PIC-asetuksen 4 artiklan mukaisena nimettynä kansallisena viranomaisena. Suomen ympäristökeskus toimii lisäksi Rotterdamin yleissopimuksessa tarkoitettuna nimettynä kansallisena viranomaisena, jollei PIC-asetuksesta muuta johdu.

59 §

Kemikaalirikkomus

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

-----
4) elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaista kemikaalien vientikieltoa tai laiminlyö 5 artiklan mukaisen kemikaaleja koskevien tietojen toimittamisvelvollisuuden.
-----

59 §

Kemikaalirikkomus

Jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kemikaalirikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo

-----
4) elohopea-asetuksen 3 artiklan mukaista elohopean ja elohopeaseosten vientirajoitusta tai 4 artiklan mukaista elohopean ja elohopeaseosten tuontirajoitusta tai 7 artiklan 3 kohdassa säädettyjä lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden, elohopean, elohopeayhdisteiden tai elohopeaseoksien väliaikaista varastointia koskevia velvoitteita tai näiden 5, 7, 8 tai 9 artiklan 1 kohdassa säädettyjä käytöjä koskevia kieltoja taikka laiminlyö lisättyä elohopeaa koskevaa tuotetta tai valmistusprosessia koskevan 8 artiklan 3 kohdan koskevan tietojen toimittamisvelvollisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan jätelain (646/2011) 2 §:n 4 momentti, 22 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 4 momentti, 122 §:n 1 momentti, 126 §:n 1 momentin 1 kohta ja 147 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 4 momentti, 22 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 4 momentti, 122 §:n 1 momentti laissa 1104/2011 ja 147 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1104/2011, 410/2014 ja 626/2017, sekä
lisätään lain 118 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Mitä tässä laissa säädetään jätteestä, koskee metallista elohopeaa, joka metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisesta varastoinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1102/2008, jäljempänä *elohopean vientikieltoasetus*, mukaan katsotaan jätteeksi ja on varastoitava ja sijoitettava jätteenä.

Mitä tässä laissa säädetään jätteestä, koskee elohopeaa ja elohopeayhdisteitä, jotka elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852, jäljempänä *elohopea-asetus*, 5 artiklan 2 kohdan mukaan pidetään elohopeajätteenä ja 11 artiklan mukaan pidetään jätteenä ja on loppukäsiteltävä.

22 §

22 §

Valtion viranomaiset

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnassa. Suomen ympäristökeskus on myös jätteensiirtoasetuksen mukainen yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus on lisäksi elohopean vientikieltoasetuksen mukainen toimivaltainen viranomainen.

Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, joka vastaa yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvonnasta. Suomen ympäristökeskus on myös jätteensiirtoasetuksen mukainen yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus on lisäksi *elohopea-asetuksen* mukainen toimivaltainen viranomainen *lukuun ottamatta kemikaalilain (599/2013) 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä.*

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat elohopean vientikieltoasetuksen 2 artiklan, 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 1 kohdan säännösten noudattamista.

24 §

Yleiset valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lisäksi ne valvovat *elohopea-asetuksen 10 artiklan 4 ja 6 kohdan, 11 artiklan, 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan* säännösten noudattamista.

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Tullilaitos valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja. Tullilaitos valvoo lisäksi elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklassa säädetyn vientikiellon noudattamista.

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Tulli valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista sekä yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja. Tulli valvoo lisäksi *elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuontia jätteenä koskevan rajoituksen* noudattamista.

118 §

Kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

118 §

Kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuus

Elohopeajätteen väliaikaisesta varastoinnista huolehtivien laitosten toiminnanharjoittajien sekä elohopeajätteen muuntamisesta ja tarvittaessa kiinteyttämisestä huolehtivien laitosten toiminnanharjoittajien velvollisuudesta perustaa rekisteri elohopeajätteen jäljittämiseksi ja tiedonantovelvollisuudesta toimivaltaiselle viranomaiselle säädetään elohopea-asetuksen 14 artiklassa.

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella tai tämän määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä elohopean vientikieltoasetuksen noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

122 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella tai tämän määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus pyynnöstä saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä *elohopea-asetuksen* noudattamisen valvontaa ja lain täytäntöönpanoa varten:

126 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteensiirtoasetusta, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

126 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Valvontaviranomainen voi:

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä taikka jätteensiirtoasetusta tai *elohopea-asetusta*, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 13 §:n 1 momentin mukaista kieltoa hylätä tai käsitellä jätettä hallitsemattomasti,

2) rikkoo 17 §:n 1 momentin mukaista vaarallisen jätteen sekoittamiskieltoa,

3) rikkoo 18 §:n mukaista kieltoa polttaa jätettä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä,

4) laiminlyö 28 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,

5) luovuttaa jätteen muulle kuin 29 §:n

147 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 13 §:n 1 momentin mukaista kieltoa hylätä tai käsitellä jätettä hallitsemattomasti,

2) rikkoo 17 §:n 1 momentin mukaista vaarallisen jätteen sekoittamiskieltoa,

3) rikkoo 18 §:n mukaista kieltoa polttaa jätettä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä,

4) laiminlyö 28 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,

5) luovuttaa jätteen muulle kuin 29 §:n

mukaiselle vastaanottajalle,

6) laiminlyö 31 §:n mukaisen velvollisuuden,

7) laiminlyö 35 §:n 3 momentin mukaisen velvollisuuden toimittaa jäte kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan,

8) laiminlyö 40 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,

9) laiminlyö 41 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden luovuttaa jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen,

10) laiminlyö 46 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,

11) laiminlyö 49 §:n mukaisen tuottajan vastaanottovelvollisuuden,

12) laiminlyö 50 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,

13) laiminlyö 56 §:n mukaisen tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuuden,

14) rikkoo 72 §:n mukaista roskaamiskieltoa;

15) laiminlyö 76 §:n mukaisen keräysvelvollisuuden,

16) rikkoo tai laiminlyö 91 §:n, 96 §:n 2 momentin, 103 §:n 2 momentin, 125 §:n, 126 §:n 1 momentin, 127 tai 128 §:n perusteella annettua kieltoa tai määräystä,

17) rikkoo 8 §:n 3 momentin, 10 tai 14 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n 3 momentin tai 49 §:n 1 momentin nojalla annettua asetusta,

18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteen-siirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä,

19) rikkoo elohopean vientikieltoasetuksen 1 artiklan mukaista jätteeksi katsottavan elohopean vientikieltoa tai 2 artiklan tai 3 artiklan 1 kohdan säännöksiä jätteen sijoittamisesta tai varastoinnista taikka laiminlyö 5 artiklan mukaisen jätteitä koskevien tietojen toimittamisvelvollisuuden taikka

mukaiselle vastaanottajalle,

6) laiminlyö 31 §:n mukaisen velvollisuuden,

7) laiminlyö 35 §:n 3 momentin mukaisen velvollisuuden toimittaa jäte kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan,

8) laiminlyö 40 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,

9) laiminlyö 41 §:n 1 momentin mukaisen velvollisuuden luovuttaa jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen,

10) laiminlyö 46 §:n mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden,

11) laiminlyö 49 §:n mukaisen tuottajan vastaanottovelvollisuuden,

12) laiminlyö 50 §:n mukaisen velvollisuuden järjestää vastaanottopaikka,

13) laiminlyö 56 §:n mukaisen tuotteen jakelijan vastaanottovelvollisuuden,

14) rikkoo 72 §:n mukaista roskaamiskieltoa;

15) laiminlyö 76 §:n mukaisen keräysvelvollisuuden,

16) rikkoo tai laiminlyö 91 §:n, 96 §:n 2 momentin, 103 §:n 2 momentin, 125 §:n, 126 §:n 1 momentin, 127 tai 128 §:n perusteella annettua kieltoa tai määräystä,

17) rikkoo 8 §:n 3 momentin, 10 tai 14 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n 3 momentin tai 49 §:n 1 momentin nojalla annettua asetusta,

18) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen taikka jätteen-siirtoasetuksen vastaisesti, lukuun ottamatta kuitenkin 131 §:n 2 momentin 8 ja 9 kohdassa säädettyjä laiminlyöntejä,

19) rikkoo elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaista tuontia jätteenä loppukäsittelyä varten koskevaa rajoitusta, 10 artiklan 4 kohdan mukaisia amalgaamin erottimia koskevia vaatimuksia, 10 artiklan 6 kohdan mukaisia amalgaamijätteen jätehuoltoa koskevia velvoitteita, 11 artiklan mukaista suurista lähteistä peräisin olevan jätteen loppukäsittelyvaatimusta, 13 artiklan 1 tai 3 kohdan mukaisia säännöksiä elohopeajätteen varastoinnista tai loppukäsittelystä taikka laiminlyö 12 artiklan tai 14 artiklan 4 kohdan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden

Voimassa oleva laki

20) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätysuunnitelma,
on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikkomisesta* sakkoon.

Ehdotus

suuden taikka

20) rikkoo aluskierrätysasetuksen 7 artiklassa säädettyä velvoitetta laatia alukselle aluskierrätysuunnitelma,
on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *jätelain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

3.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 221 § ja 225 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 423/2015 ja 1063/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

221 §

221 §

Elohopeaa koskevat erityissäännökset

Elohopeaa koskevat erityissäännökset

Tämän lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisesta varastoinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1102/2008, jäljempänä elohopean vientikieltoasetus, 2 artiklassa, 3 artiklan 1 kohdassa, 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa ja 6 artiklassa säädetään.

Elohopean vientikieltoasetuksen 2 artiklan, 3 artiklan 1 kohdan, 4 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan valvonnassa noudatetaan, mitä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

Tämän lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä *elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852, jäljempänä elohopea-asetus*, 7 artiklassa, 8 artiklan 1–3 kohdassa, 11 artiklassa, 12 artiklassa ja 13 artiklan 1 ja 3 kohdassa sekä 14 artiklassa säädetään.

Elohopea-asetuksen 7 artiklan, 8 artiklan 1–3 kohdan, 11 artiklan, 12 artiklan, 13 artiklan 1 ja 3 kohdan sekä 14 artiklan valvonnassa noudatetaan, mitä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

225 §

225 §

Ympäristönsuojelulain rikkominen

Ympäristönsuojelulain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) laiminlyö 99, 116, 118–120, 123, 136 tai 178 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,
2) laiminlyö ympäristöluvan lupamääräyksen mukaisen velvollisuutensa tai viranomaisen 80 §:n 3 momentin, 94 §:n 3 momentin, 95 §:n 1 momentin, 99 tai 136 §:n nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa,
3) rikkoo 16–18 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 9, 10, 17, 156, 216 tai 217 §:n nojalla an-

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) laiminlyö 99, 116, 118–120, 123, 136 tai 178 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,
2) laiminlyö ympäristöluvan lupamääräyksen mukaisen velvollisuutensa tai viranomaisen 80 §:n 3 momentin, 94 §:n 3 momentin, 95 §:n 1 momentin, 99 tai 136 §:n nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa,
3) rikkoo 16–18 §:ssä tarkoitettua kieltoa tai 9, 10, 17, 156, 216 tai 217 §:n nojalla an-

nettua valtioneuvoston asetusta,

4) laiminlyö 94 §:n 1–2 momentin, 114, 115, 133, 134, 139 tai 155 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 213 §:n nojalla annettuun ympäristöministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

5) ryhtyy 118 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen tai aloittaa siinä tarkoitetun toiminnan ennen 118 §:n 3 momentin mukaisen ajan kulumista,

6) laiminlyö otsoniasetuksen 4–8, 10–13, 15–17, 20, 22–24 tai 27 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai F-kaasuasetuksen 3–8, 10–17 tai 19 artiklan tai 165 §:n mukaisen velvollisuutensa tai toimii epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 166/2006 5 tai 6 artiklassa taikka 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvollisuutensa vastaisesti taikka toimii 159 §:n 1 momentin tai 161 §:n vastaisesti taikka 17 luvun nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen tai F-kaasuasetuksen vastaisesti,

7) laiminlyö pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 7 artiklan mukaisen velvollisuutensa,

8) rikkoo *elohopean vientikieltoasetuksen 6 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden tai*

9) saattaa markkinoille työkoneisiin tarkoitettua polttomoottorin tai työkoneen, johon on asennettu polttomoottori, vastoin työkoneemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 8, 9, 11–15 tai 31–33 artiklassa säädettyä, jättää ilmoittamatta sellaisia tietoja tyyppihyväksyntäviranomaiselle, jotka saattaisivat johtaa työkoneemoottorien tyyppihyväksyntäasetuksessa tarkoitettua tyyppihyväksynnän epäämiseen, peruuttamiseen tai 40 artiklassa tarkoitettuun palauttamismenettelyyn taikka käyttää työkoneemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 18 artiklan vastaisesti 3 artiklan 63 kohdassa tarkoitettua estostrategiaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ympäris-*

nettua valtioneuvoston asetusta,

4) laiminlyö 94 §:n 1–2 momentin, 114, 115, 133, 134, 139 tai 155 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 213 §:n nojalla annettuun ympäristöministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

5) ryhtyy 118 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen tai aloittaa siinä tarkoitetun toiminnan ennen 118 §:n 3 momentin mukaisen ajan kulumista,

6) laiminlyö otsoniasetuksen 4–8, 10–13, 15–17, 20, 22–24 tai 27 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai F-kaasuasetuksen 3–8, 10–17 tai 19 artiklan tai 165 §:n mukaisen velvollisuutensa tai toimii epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 166/2006 5 tai 6 artiklassa taikka 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvollisuutensa vastaisesti taikka toimii 159 §:n 1 momentin tai 161 §:n vastaisesti taikka 17 luvun nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen tai F-kaasuasetuksen vastaisesti,

7) laiminlyö pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 7 artiklan mukaisen velvollisuutensa *tai*

8) saattaa markkinoille työkoneisiin tarkoitettua polttomoottorin tai työkoneen, johon on asennettu polttomoottori, vastoin työkoneemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 8, 9, 11–15 tai 31–33 artiklassa säädettyä, jättää ilmoittamatta sellaisia tietoja tyyppihyväksyntäviranomaiselle, jotka saattaisivat johtaa työkoneemoottorien tyyppihyväksyntäasetuksessa tarkoitettua tyyppihyväksynnän epäämiseen, peruuttamiseen tai 40 artiklassa tarkoitettuun palauttamismenettelyyn taikka käyttää työkoneemoottoreiden tyyppihyväksyntäasetuksen 18 artiklan vastaisesti 3 artiklan 63 kohdassa tarkoitettua estostrategiaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ympäris-*

Voimassa oleva laki

tönsuojelulain rikkomisesta sakkoon.

Ehdotus

tönsuojelulain rikkomisesta sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20__ .

4.

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 §:ään, sellaisena
kuin se on laissa 1550/2009, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momen-
tiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

5 luku

**Terveydenhuollon ammattihenkilöiden oh-
jaus ja valvonta**

**Terveydenhuollon ammattihenkilöiden oh-
jaus ja valvonta**

*Yleiset säännökset ohjauksesta ja valvonnas-
ta*

*Yleiset säännökset ohjauksesta ja valvonnas-
ta*

24 §

24 §

Ohjaus ja valvonta

Ohjaus ja valvonta

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä aluehallintovirastot valvovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta 10 artiklan 1 ja 2 kohdissa tarkoitettuja hammasamalgaamin käyttöä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista 2 ja 3 momentissa säädetyn työnjaon mukaisesti.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

5.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §, sellaisena kuin se on laissa 630/2017, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 luku

48 luku

Ympäristörikoksista

Ympäristörikoksista

1 §

1 §

Ympäristön turmeleminen

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, seosta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta vastoin

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, seosta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta vastoin

a) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia,

a) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia,

b) kemikaalilakia,

b) kemikaalilakia,

c) REACH-asetusta,

c) REACH-asetusta,

d) CLP-asetusta,

d) CLP-asetusta,

e) biosidiasetusta,

e) biosidiasetusta,

f) kasvinsuojeluaineasetusta,

f) kasvinsuojeluaineasetusta,

g) a–f alakohdassa mainitun säädöksen tai ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettua säännöstä,

g) a–f alakohdassa mainitun säädöksen tai ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettua säännöstä,

h) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

h) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

i) tietyistä fluoratuista kasviuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

i) tietyistä fluoratuista kasviuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

j) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004,

k) pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3, 4 tai 4 a artiklaa,

l) jätelain (646/2011) 147 §:n 2 momentissa mainittua säännöstä taikka

m) jätelain nojalla annettua säännöstä, yksittäistapausta koskevaa määräystä tai kieltä,

3) laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa,

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin

a) jätelakia, sen nojalla annettua säännöstä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka

b) jätteiden siirrosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006,

5) tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin

a) ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta,

b) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

c) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

d) vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 649/2012,

e) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004 tai

f) metallisen elohopean ja tiettyjen elohopeayhdisteiden ja -seosten viennin kieltämisestä sekä metallisen elohopean turvallisesta varastoinnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1102/2008,

6) vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o

j) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004,

k) pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3, 4 tai 4 a artiklaa,

l) jätelain (646/2011) 147 §:n 2 momentissa mainittua säännöstä taikka

m) jätelain nojalla annettua säännöstä, yksittäistapausta koskevaa määräystä tai kieltä,

3) laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa,

4) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä vastoin

a) jätelakia, sen nojalla annettua säännöstä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka

b) jätteiden siirrosta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006,

5) tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin

a) ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta,

b) otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2009,

c) tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006,

d) vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 649/2012 tai

e) pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004,

6) vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o

1946/2003 taikka

7) aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 vastaisesti laiminlyö huolehtia siitä, että asetuksen 5 artiklassa tarkoitettu vaarallisten materiaalien luettelo on ajan tasalla silloin kun alus toimitetaan aluspurkamoon, tai siirtää aluksen purettavaksi muualle kuin asetuksen 16 artiklassa tarkoitettussa eurooppalaisessa luettelossa mainittuun aluspurkamoon

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttamista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Edellä 1 momentin 4–6 kohdassa tarkoitettujen tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

Ympäristön turmelemisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta ryhtyy muuten kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla muuttamaan ympäristöä vastoin

1) maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999),

2) vesilakia (587/2011),

3) maa-ainelakia (555/1981),

4) Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä taikka

5) näiden nojalla annettua säännöstä, yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka kaavaa tai lupaa

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan va-

1946/2003,

7) aluskierrätyksestä sekä asetuksen (EY) N:o 1013/2006 ja direktiivin 2009/16/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1257/2013 vastaisesti laiminlyö huolehtia siitä, että asetuksen 5 artiklassa tarkoitettu vaarallisten materiaalien luettelo on ajan tasalla silloin kun alus toimitetaan aluspurkamoon, tai siirtää aluksen purettavaksi muualle kuin asetuksen 16 artiklassa tarkoitettussa eurooppalaisessa luettelossa mainittuun aluspurkamoon taikka

8) elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852 vastaisesti vie maasta tai tuo maahan elohopeaa, elohopeayhdisteitä tai elohopeaseoksia taikka tuo elohopeajätettä maahan muuta tarkoitusta kuin jätteenä loppukäsittelyä varten, vie maasta tai tuo maahan taikka valmistaa lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita, käyttää tai varastoi elohopeaa, elohopeayhdisteitä tai elohopeaseoksia valmistusprosesseissa taikka käsittelee jätettä tai elohopeajätettä

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttamista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Edellä 1 momentin 4–6 kohdassa tarkoitettujen tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

Ympäristön turmelemisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta ryhtyy muuten kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla muuttamaan ympäristöä vastoin

1) maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999),

2) vesilakia (587/2011),

3) maa-ainelakia (555/1981),

4) Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä taikka

5) näiden nojalla annettua säännöstä, yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä taikka kaavaa tai lupaa

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan va-

Voimassa oleva laki

kavuudeltaan ympäristön pilaantumiseen rinnastettavaa muuttumista.

Ehdotus

kavuudeltaan ympäristön pilaantumiseen rinnastettavaa muuttumista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 48 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohta tulee kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.